

MVAC før operasjon av urotelkreft – pasientinformasjon

Dette er cellegiftbehandling som gis før operasjon av kreft i urinblæren eller nyrebekken. Det gis totalt 4 cellegiftkur før operasjon. Operasjonen planlegges utført cirka 4 uker etter siste cellegiftkur. Kuren gis over ett til to døgn avhengig av nyrefunksjonen. Det er 2 uker mellom hver kur. Før hver kur tas det blodprøver.

MVAC er forkortelse for cellegiftbehandlingen som består av 4 medikamenter:

- Metotrexat dag 1
- Vinblastin dag 1
- Doxorubicin dag 1
- Cisplatin dag 1 og eventuelt dag 2

Hvordan kan jeg forberede meg?

Det er viktig å drikke rikelig 1-2 dager før kur. Kvalmeforebyggende medikamenter tas etter anvisning fra lege. Vi anbefaler at du spiser vanlig frokost før behandlingen.

Hvordan foregår behandlingen?

Før første kur får du innlagt et kateter i en større blodåre/vene (PICC-line eller VAP). Behandlingen kan også gis via en kanyle til en blodåre/vene i armen. Medikamentene gis som et drypp via kateteret eller kanylen og inn i blodåren. Behandlingen varer i ca 8 timer. Du vil få mye væske intravenøst som skyll og vekten vil bli kontrollert. Ved tegn til væskeopphopning i kroppen, vil vanndrivende medikamenter bli forordnet av lege.

Immunstimulerende medikament

Den 3. eller 4. dagen etter hver kur skal du få satt en sprøyte under huden som reduserer risiko for alvorlig infeksjon etter cellegiftkuren. Sprøyten kan du få satt hos fastlegen. Bivirkningene er som regel milde og forbigående. Du kan få muskel-/skjelettsmerter eventuelt hodepine og kvalme.

Bivirkninger det er nyttig å kjenne til i forbindelse med denne kuren

Kvalme

Du vil få effektive kvalmeforebyggende medikamenter under kuren og på resept slik at du kan fortsette den kvalmeforebyggende behandlingen de første dagene etter at du har kommet hjem. Fortsett med medikamentene selv om du ikke føler deg uvel. Følg anvisningen på pakningen. Det er

spesielt viktig at du klarer å drikke rikelig etter denne kuren. Unngå (frityr-) stekt mat, fet mat og mat med sterk lukt og smak. Klare drikker, kald mat og tørr mat kan være lettere å få i seg.

Påvirkning av benmargen

Benmargen produserer røde og hvite blodlegemer, samt blodplater. Cellegiften kan føre til forbigående nedsatt produksjon. Dette kan medføre svekket infeksjonsforsvar (lavt antall hvite blodlegemer), tendens til neseblødning og hudblødninger (lavt antall blodplater), og slapphet på grunn av lav blodprosent. Ved lavt antall hvite blodlegemer, kan det være risiko for alvorlig infeksjon som raskt må behandles i sykehus. Forsøk å leve et mest mulig normalt liv, men hvis mulig unngå nærkontakt med mennesker du vet har en infeksjon, som for eksempel forkjølelse.

Kontakt umiddelbart lokalsykehus (om det så er midt på natten) dersom du:

- har feber 38,3°C eller høyere målt en gang eller vedvarende temperatur på 38,0°C eller høyere i mer enn en time. Det er anbefalt at du tar temperaturen i endetarmen med et elektronisk termometer.
- føler deg uvel, har sykdomsfølelse og/eller har symptomer på infeksjon (f. eks. hoste, frysninger, diaré, svie ved vannlatning).
- har nese- og/eller hudblødninger.

Hårtap

Totalt hårtap forventes. Du får refundert utgifter til parykk/hodeplagg etter rekvisisjon som du får av legen. Hårveksten vil komme tilbake etter at du er ferdig med behandlingen, men håret kan få en annen nyanse/farge eller bli mer krøllete.

Påvirkning av nyrefunksjonen

Cellegiftbehandlingen kan svekke nyrefunksjonen. Det viktigste du kan gjøre for å forebygge dette er å drikke rikelig mellom kurene. Nyrefunksjonen vil bli kontrollert underveis.

Diaré

Hos noen kan cellegiftbehandlingen gi forbigående såre og irriterte slimhinner i tarmen. Dette kan forårsake diaré. Ved diaré taper kroppen væske og viktige næringsstoffer. Hvis du opplever vandig diaré i mer enn ett døgn eller har flere løse avføringer (mer enn tre flere toalettbesøk enn normalt) i

mer enn et to dager, må du kontakte fastlege/lokalsykehus. Drikk rikelig. Det kan hjelpe å redusere mengden fiber i kosten (bytte grovt med lyst brød, unngå frukt, juice og rå grønnsaker).

Forstoppelse

Hos noen kan cellegiftbehandlingen og kvalmestillende medikamenter gi forstoppelse. Det viktigste er å drikke rikelig og være i bevegelse. Det kan hjelpe å øke mengden fiber i kosten (grovt brød, grønnsaker og frukt). Hvis forstoppelsen varer i mer enn 3 dager, må du ta kontakt med din fastlege. Det kan være nødvendig å bruke avføringsmidler.

Såre slimhinner

Cellegiftbehandling kan gi tørre og såre slimhinner i munn og svelg. Såre slimhinner og nedsatt spyttproduksjon kan føre til hull i tennene, tannkjøttproblemer og gi grobunn for oppvekst av bakterier og sopp. God munnhygiene kan forebygge problemer. Bruk myk tannbørste og mild tannkrem. Plagene kommer gjerne den første uken etter avsluttet kur, og hos noen kan de vare gjennom hele behandlingsperioden. Slimhinnene i underlivet, nesen og øynene kan også bli såre/tørre. Sårhet i øynene kan opptre som tåreflod eller føles som sand i øynene. Det kan hjelpe å dryppe øynene med kunstig tårevæske.

Trøtthet / konsentrasjonsvansker

Du kan føle deg trøtt under behandlingen. Opplevelsen av trøtthet er mest uttalt den første uka etter kur. Det er viktig å finne en balanse mellom aktivitet og hvile. Gi deg selv lov til å hvile mer enn du gjør til vanlig. Undersøkelser viser imidlertid at det er gunstig å være i noe fysisk aktivitet. Noen opplever endret hukommelse og nedsatt evne til å konsentrere seg. Hos de aller fleste retter dette seg etter endt behandling.

Rød eller rosa urin

Dette er ikke skadelig. Det skyldes et fargestoff i doxorubicin og varer i 1-2 dager.

Følsomhet for sollys

Unngå soling. Beskytt deg med klær eller bruk solkrem med høy faktor (50+).

Påvirkning av hørselen

Cisplatin kan i enkelte tilfeller påvirke det indre øret og gi nedsatt hørsel. Nedsatt hørsel kan vedvare i flere år, men normaliseres for de fleste etter hvert. En sjelden gang kan behandlingen forårsake øresus

eller pipelyder. Vanligvis forsvinner dette etter avsluttet behandling. Gi beskjed til sykepleier eller lege hvis du merker disse bivirkningene.

Nevrologiske symptomer

Cisplatin kan påvirke perifere nerver og gi prikkinger, nummenhet eller følelsesløshet i fingre og/eller tær. Det er viktig at du informerer legen hvis du opplever dette. Det er vanlig at plagene vil avta etter avsluttet behandling.

Allergiske reaksjoner

Behandlingen kan i sjeldne tilfeller gi allergiske reaksjoner. Symptomer på dette kan være varmekølelse i ansiktet, utslett og kløe, tung pust, trykkfølelse i brystet og akutte ryggsmertor. I sjeldne tilfeller kan sjokk utvikles.

Forholdsregler:

- gi beskjed til lege/sykepleier om du har kjente allergier.
- ta kontakt med lege eller sykehus hvis du får tegn til allergisk reaksjon etter at du har kommet hjem.

Nedsatt fruktbarhet

Under behandling kan kvinner få uregelmessig menstruasjon, eller den kan stanse helt. Cellegiften kan fremskynde overgangsalder. Kvinner i fruktbar alder bør bruke prevensjon både i behandlingsperioden og i minst ett år etter på grunn av risiko for skader på eggcellene under behandlingene.

Produksjon av sædceller påvirkes også. Dersom det er aktuelt for den enkelte, og hvis det er mulig, kan menn få tilbud om å fryse ned sæd før behandlingen starter. På grunn av risiko for skade på sædceller er det viktig å bruke sikker prevensjon under og det første året etter avsluttet cellegiftbehandling.